

Selecteer vraagstuk

Selecteer auteur

Harens Facebookfeest had een battle moeten zijn

MAIKE KOOIJMANS 29 SEPTEMBER 2012

een alternatief voor een relfeestje?

Nederland heeft na Haren weer een escalatie metrellende jongeren te verwerken. Gebeurtenissen als deze laten zien hoe slecht we kunnen omgaan met jongeren, vooral met hen die door gevoelens van afwijzing, boosheid en angst in een *strain* terechtkomen. Is het organiseren van *battles*

Voor een jeugdonderzoeker als ik, die jongeren in hun straatcultuur bestudeert, is 'Haren' bijzonder interessant, te meer omdat een aantal van mijn observanten dol is op relschopperij. Ik wil graag beter begrijpen hoe we deze jongeren kunnen motiveren om de verleidingen van criminaliteit te weerstaan. En ook al weten we over de 'Facebookjongeren' in Haren weliswaar nog niet zo veel (en al zaten er hoogst waarschijnlijk jongeren bij die bewust uit waren op rellen), ik veroorloof me enkele sociologische observaties.

Strain, straatcultuur en meritocratie

Om te beginnen: in ons land gaat het met de meeste jongeren goed. 85 procent van onze jeugd ondervindt geen opmerkelijke problemen. Maar bij 15 procent is er wel sprake van 'achterstand', sociaal-emotionele problematiek of een verhoogde kans op het ontwikkelen van deviant gedrag. Die 15 procent is oververtegenwoordigd in de straatcultuur. Zij hebben te kampen met (maatschappelijke) onderwaardering en afwijzing en soms zelfs met uitsluiting, zo blijkt uit mijn empirisch materiaal.

Veel van die jongeren vallen vroegtijdig uit in het onderwijs, vaak zonder startkwalificatie, of, in het geval van de betere leerlingen, met een (V)MBO-diploma. Zij ervaren school, waar een sterk feminiene cultuur overheerst, als een uitwedstrijd, zoals socioloog **El Hadioui** dat heeft beschreven (2011). Ofwel als een plek waar zij geen succeservaringen kunnen opdoen, en zij weten zich er dan ook niet goed te handhaven. Het valt voor deze jongens – want dat zijn het vaak – niet mee om vooruit te komen, passend werk of zelfs stages te vinden. Veel van hen hebben ook een laag zelfbeeld en weinig zelfvertrouwen. En dat is problematisch in een meritocratiserende beschaving, waarin het nu juist om draait je talenten te ontwikkelen, en (school)prestaties bepalen hoe hoog je kunt klimmen op de maatschappelijke ladder. En als je die ladder niet opkomt, ben je al gauw een verliezer. Dat is ook nog eens een verschil met de generatie daarvoor, want anders dan hun ouders heeft deze generatie het falen volgens het heersende meritocratische idee aan zichzelf te danken. Jongens die hiermee geconfronteerd worden ontwikkelen daarop al snel een zo genoemde *strain*: gevoelens van krenking en boosheid op de wereld.

Draggers maatschappelijk debat

Evelien Tonkens

Willem Schinkel

Lia Karsten

» alle Draggers van het maatschappelijke debat

Interviews

Hoogleraar Justus Uitermark: "Zelforganisatie is inspirerend, maar mislukt ook vaak"

» alle interviews

Boekrecensies

Nico de Boer: Gezagsdragers uit het nauw

» alle boekrecensies

Columns

Mieke van Stigt: 'Ouderbetrokkenheid' doet groot onrecht aan ouders

» alle columns

Agenda

maandag 1 oktober 2012

Tegenkracht organiseren

BREDA. Symposium voor bestuurders en Raden van Toezicht van (jeugd-)zorginstellingen en wethouders en beleidsambtenaren van gemeenten uit Zuidwest Nederland.

dinsdag 2 oktober 2012

Kritische dialoog met Doortje Kal

UTRECHT. Deze eerste kritische dialoog gaat over de kracht van kunst bij het werken aan ruimte voor anders-zijn, en draagt de titel 'Lof der zichtbaarheid'.

dinsdag 2 oktober 2012

Is Wilders een fascist?

A'DAM. Meindert Fennema, Sybe Schaap en Robin te Slaa buigen zich over deze slepende kwestie.

woensdag 3 oktober 2012

Mag een mens eenzaam zijn?

UTRECHT. Boekpresentatie. Meer informatie over het programma volgt.

woensdag 3 oktober 2012

Lunchlezing 'Intieme technologie' door Rinie van Est

UTRECHT. Over de betekenis van technologie voor onze identiteit. Brengt technologie ons dichter tot anderen en tot onszelf?

» volledige agenda

Aanmelden voor de nieuwsbrief

E-mail

Naam

Stoer en optimistisch

Toch manifesteren deze jongens zich over het algemeen uiterst stoer en optimistisch als het gaat over hun toekomst. De meesten denken door hun best te doen dat ze rijk zullen worden, goed betaalde banen zullen krijgen, een huis kunnen kopen en een gezin stichten. Met zulke dromen lokken alternatieve, criminele wegen om deze doelen te bereiken al snel, en die schuwen ze ook niet. Helaas belanden ze hiermee van de regen in de drup, omdat zo dreigen te ontsporen.

Deze jongens voelen zich wel thuis in de masculiene straatcultuur met een eigen waarden- en normenkader, met bijpassend gedrag, eigen omgangsvormen, eigen straattaal, streetwise kleding en specifieke voorkeuren voor muziek en sport. Zij vinden door hun anti-sociale en soms ook delinquente gedrag geen aansluiting bij de ‘mainstream’ in de samenleving, maar ze verdienen daarmee wel veel status en respect binnen hun eigen groep op straat. Velen van hen zijn bekend bij justitie en politie.

Daar zijn ze trots op. Het geeft hen een kick om zo de confrontatie met de gevestigde orde aan te gaan. Het is net als in Haren: hoe harder je probeert om ‘hun feestje’ te verstoren, des te groter de kick om over de grens te gaan. Traditionele veiligheidsinterventies – zoals de burgemeester van Haren probeerde – blijken dan te werken als olie op het vuur.

Bestuurders en politici, maar zeker ook wij als burgers, weten steeds minder hoe we moeten omgaan met deze jongens. Gedreven door angst wordt vaak de oplossing gezocht in zwaardere straffen. We gebruiken de term ‘risicjongeren’ zonder te beseffen wat voor *strain* dit begrip bij jongeren veroorzaakt. Immers, daarmee kijken we naar *de risico's* die ze veroorzaken en niet naar de oorzaken, zoals de Rotterdamse socioloog Ilias Hadioui die beschreef. Hij liet zien hoe de feminiene schoolcultuur niet *matcht* met de masculiene straatcultuur, waardoor jongeren problemen ondervinden bij hun algemene ontwikkeling en identiteitsvorming. Opvallend is dat zulke ‘risicjongeren’ zich optrekken aan rolmodellen die net als zij ‘van de straat komen’ en het ‘gemaakt’ hebben: leden van straatbendes, hooligans of criminele *gangs*, maar ook professionele voetballers, kickboxers of artiesten.

Sensatie zoeken en kicken

Jongens die gevoelens van *strain* (afwijzing, boosheid en angst) hebben geïnternaliseerd – en dat zijn meestal onbewuste processen – zoeken naar wegen om deze gevoelens te kunnen ontladen. Vooral als het om groepsemoties gaat kunnen ze elkaar opjutten en kan dit tot agressieve excessen leiden. Binnen groepen kan er een bepaalde energie ontstaan – positief of negatief geladen – die explosief kan zijn. In Haren waren er blijkbaar jongeren bij die dit feestje aangrepen om hun agressieve energie te ontladen. Zij zochten sensatie en ervaren het als een kick dat ze er zoveel ellende mee veroorzaken, alle slachtoffers ten spijt.

Wat wel opvalt in Haren is dat er ook veel ‘gewone’ jongeren betrokken raakten bij de rellen. Een van hen zei: *‘Door al die ME werd het ineens een echt gevecht, het leek als in de film Project X, en we vochten terug, zo ben ik normaal niet hoor!’*

Mijn stelling is dat dit feest al een ‘lading’ had, voor alle jongeren die er naar toe zijn gegaan. Iedereen wist dat het geen ‘gewoon’ feest zou worden, en die spanning bleek voor heel veel jongeren aantrekkelijk. Het script voor deze collectieve ‘battle’ werd in de dagen die eraan vooraf gingen als het ware geschreven.

Battles en flow als alternatief voor rellen

Het *battelen* onder jongeren kan ook anders. Sinds de opkomst van de vele artistieke

Op Twitter

 socialevraagst @miekevanstigt RT @FrankvdrHeijden Misverstanden ouders/leraren staan effectieve samenwerking #passend onderwijs id weg bit.ly/SXKde8
7 minutes ago · reply · retweet · favorite

6 new tweets

 EllenHeer Een volgende keer een "battle" organiseren dus! "@socialevraagst: Wat ging er mis in Haren? En hoe voorkomen we het?" socialevraagstukken.nl/site/2012/09/2..."
yesterday · reply · retweet · favorite

 FLatijnhouwers Interessante visie op jongeren! Gelezen op @Trouw_Online: Harens Facebookfeest had een battle moeten zijn - Trouw.nl/2012/09/29/...

Meest gelezen

Burgerkracht vraagt om andere instituties
De veeleisende patiënt bestaat niet
Een kleinere of een creatievere overheid?
Overheidssturing in een netwerksamenleving kan niet hiërarchisch
Hoe je als gemeente uit de regisseursstand komt

Archief

Maand selecteren

Sociale vraagstukken
werkt samen met:

Opinie en columns
Trouw.nl

en sportieve talentprojecten zijn 'battles' tot een ware hype uitgegroeid. *Battles* die in het Nederlandse jongerenwerk voor 'risicojongeren' worden georganiseerd lijken voor leken misschien op programma's als de Voice of Holland, maar zulke *battles* hebben een eigen dynamiek en sluiten aan bij de sensatie die jongens zoeken. Niet het winnen maar het meedoen is het belangrijkste, en het opwekken van een uiterst energieke groepsemotie, die voor buitenstaanders beangstigend kan overkomen. Het kan groepsflow – zeg maar, positieve emotionele energie – genereren. Het is stoer, cool, spectaculair, sexy om er aan mee te doen en het heeft het karakter van competitie. Aantrekkelijk voor het puberende jongensbrein, dat volgens hersenonderzoeker **Crone** actie wil en graag wedijvert.

Zijn georganiseerde *battles* dan een alternatief voor jongeren in de straatcultuur? Kunnen ze zo met elkaar strijden om status, en om, zoals zij het zelf noemen: 'Respect!' te verwerven?

Voorbeelden uit de Verenigde Staten laten zien dat criminele jeugdbendes die in sloppenwijken van Los Angeles op straat werden uitgedaagd tot 'battles' in *dance* en acrobatiek op den duur aantoonbaar minder vechten, ophielden delicten te plegen en een pro-sociale identiteitsverandering doormaakten. In deze talenten-arena's *battelen* jongeren uit de straatcultuur niet door met elkaar op de vuist te gaan en te rellen, maar door uit te blinken in allerlei 'streetwise' vormen van *urban culture*, sport, muziek en dans.

Hoe werkt dat dan?

Een jongere kan dus in plaats van in een *strain* ook in een *flow* terecht komen. Volgens de zogenoemde *Positive Psychology* gaat het in dat laatste geval om een optimale succeservaring die je kunt beleven wanneer je een doel bereikt waar je lang voor hebt gewerkt, waar je je voor ingespannen hebt, en waar je je helemaal op focust waardoor je problemen naar de achtergrond verdwijnen. Daardoor komen er gelukshormonen vrij, die weer doen verlangen naar een herhaling van dat gevoel. Een flow-ervaring is dus geen kickervaring zoals die van de jongeren in Project X of Haren. Een kickervaring bevredigt slechts gevoelens van hebzucht en kan agressie reguleren. Een flow-ervaring kan duurzaam werken, kan persoonlijke groei bevorderen en gedragsverandering te weeg brengen, mits de omstandigheden 'flow-bevorderend' zijn en successen gedeeld en gevierd kunnen worden. Een flow-ervaring gaat wel altijd gepaard met terugslagen, *relapses*, die een bron kunnen zijn voor *strain* en waardoor jongeren ook vaak weer terug vallen in anti-sociaal of delinquent gedrag (**Kooijmans 2009**).

Sommige jongeren die ik vanaf 2006 volg, laten zien dat het *battelen* inderdaad positief bij hen werkt. Maar het blijkt ook weer niet dé formule om uit de criminaliteit te blijven. Als *battles* (en andere talentprojecten) naïef worden ingezet, zonder professionele begeleiding met *knowhow* over de werking ervan, dan kan het jongeren juist verder van huis brengen. Dan kan zo'n wedstrijd namelijk een volgende faalervaring opleveren. Wanneer jongeren niet begeleid worden bij het leren omgaan met verliezen, dan is dat *strain*-bevorderend en kunnen ook deze *battles* een opstap zijn naar destructieve relschopperij of andere gedragsproblemen, psychische of zelfs psychiatrische problematiek.

Hier is dat feestje!

Het gebeuren in Haren riep bij velen de vraag op of we ellende hadden kunnen voorkomen door een alternatief feest te organiseren. Het is misschien een ontvullende boodschap, maar in dit geval had dat óók op een drama kunnen uitlopen. Omdat zo'n feestje zeer deskundig moet worden voorbereid en pas werkt als het aansluit bij waar jongeren behoefte aan hebben. Het luistert heel nauw.

Toch zou het interessant zijn om met kennis over *strain* en niet te vergeten

Jongerenwerk hierover door te denken. En wie weet vinden we een wiel uit, en durft de volgende burgemeester te roepen: *‘Hier is dat feestje!’*

Maike Kooijmans is werkzaam als docent en onderzoeker bij Avans Hogeschool in 's-Hertogenbosch en als promovendus aan de Universiteit van Amsterdam. Ze schrijft haar proefschrift over talentontwikkeling en resistance to crime bij 'risicojongeren'- te verschijnen eind 2014.

Haar onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van Raak Pro Talentontwikkeling bij risicojongeren, een meerjarig onderzoeksproject van de Hogeschool van Amsterdam, Avans Hogeschool, Nederlands Jeugdinstituut, Universiteit van Amsterdam, De Twern, Divers, Dock, Streetcornerwork, Combiwel, IJsterk, Richard Krajicek Foundation, Roc Tilburg en Roc ASA.

    [deel met anderen](#)

10

Reageer of laat een trackback achter.

« HOE JE ALS GEMEENTE
UIT DE REGISSEURSSTAND
KOMT

ADHD IS GEEN
AANSTELLERIJ, EN
MEDICATIE KAN HELPEN »

Reageer!

Uw e-mailadres wordt *nooit* gepubliceerd of met derden gedeeld. Verplichte velden zijn gemarkeerd met een *

Naam *

E-mail *

Website

Reactie

WWW.SOCIALEVRAAGSTUKKEN.NL IS EEN INITIATIEF VAN:

TSS TIJDSCHRIFT VOOR SOCIALE VRAAGSTUKKEN	RAAD VOOR MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING	SOCIAAL EN CULTUREEL PLANBUREAU	UNIVERSITEIT VAN TILBURG	INSTITUTIES VAN DE OPEN SAMENLEVING (IOS) VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT	KENNISCENTRUM SOCIALE INNOVATIE VAN DE HOGESCHOOL UTRECHT	MOVISIE
---	---	---------------------------------------	-----------------------------	---	---	---------

Sociale Vraagstukken[®]

Achter de voordeur	Activering en reïntegratie	Arbeidsmarkt
Armoede	Assertieve burgers	AWBZ-steun
Bemoezuchtige overheid	Civil society	Dagindeling
De crisis en sociaal beleid	Emancipatie	Etnisch registreren
Europese Unie	Evidence based	Geestelijke Gezondheidszorg
Gemeentebeleid	Gezondheidszorg	Huiselijk geweld
Informatisering	Integratie en uitsluiting	Jeugdzorg
Jongeren	Macht	Marktwerking
Meespraak burgers	Misdaadbestrijding	Moraliseren
Nationalisme	Natuur en milieu	Onderwijs
Opvoeding	Ouderen	Participatie: hoe doe je dat?
Polarisatie	Politiek	Privacy
Probleemjongeren	Projectencarroussel	Publiek management
Publieke omgangsvormen	Rechtspraak	Regulering
Religie	Scheve inkomens	Social Work
Sociale cohesie	Sociale stijging	Sociale vraagstukken
Sport	Technologie en sociaal beleid	Tweedeling
Veiligheid	Verkokering	Verslavingszorg
Voeding	Vrije tijdsbesteding	Wajong
Welzijn Nieuwe Stijl	Werkloosheid	Wetenschap en innovatie
Wijkaanpak	Wmo	Wonen, huren, kraken
Zinloze en zinvolle buurtsubsidies		
<="">		